

שהלוה, יאמר שבא מן המשלם שהרי לא דבר זה הלוה. ולפיכך כאשר מדותיו של הקדוש ברוך הוא מדה כנגד מדה, יאמר שהוא מן האדם עצמו ולא מן הש"י ויש לך להבין את זה.

התוצאה של האכילה מעץ הדעת טוב ורע

10. בראשית (פרשת בראשית) פרק ב פסוק ט (ט) וַיִּצְמַח ה' אֱלֹקִים מִן הָאֲדָמָה כָּל עֵץ נִחְמָד לְמִרְאָה וְטוֹב לְמֵאֲכָל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הֶגֶן וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע:

11. נפש החיים שער א - הערות פרק ו

והענין כי קודם החטא. עם כי ודאי שהיה בעל בחירה גמור להטות עצמו לכל אשר יחפוץ להטיב או להיפך ח"ו. כי זה תכלית כוונת כלל הבריאה. וגם כי הרי אח"כ חטא. אמנם לא שהיה ענין בחירתו מחמת שכחות הרע היו כלולים בתוכו. כי הוא היה אדם ישר לגמרי כלול רק מסדרי כחות הקדושה לבד. וכל עניניו היו כולם ישרים קדושים ומזוכים טוב גמור. בלי שום עירוב ונטי' לצד ההיפך כלל. וכחות הרע היו עומדים לצד וענין בפ"ע חוץ ממנו. והיה בעל בחירה ליכנס אל כחות הרע ח"ו כמו שהאדם הוא בעל בחירה ליכנס אל תוך האש... ובחטאו שנמשך אחר פתני הס"א. אז נתערבו הכחות הרע בתוכו ממש. וכן בהעולמות. וזהו עץ הדעת טו"ר. שנתחברו ונתערבו בתוכו ובהעולמות הטוב והרע יחד זה בתוך זה ממש.

12. קדושת לוי שמות פרשת וארא

'ושמי ה' לא נודעתי להם', דהיינו לא נתגלה להם המדה היותר גדולה, אשר ממנה אתה מקבל שפע נבואתך ועל ידי זה אתה יכול להתחבר בעליונה על כל עליונים, וזהו לא 'נודעתי' להם, כי דעת הוא לשון התחברות, על דרך 'יודע אדם' (בראשית ד, כה). לא נגלה להם המדה שיוכלו להתדבק במדה העליונה על כל

13. הרב חנניה מלכה

על פי דבריהם ז"ל מבינים אנו כי "עץ הדעת (החיבור) טוב ורע" הוא עץ שהאוכל ממנו מכניס לתוכו את הטוב והרע. כאשר אכל אדם הראשון מעץ הדעת הוא חיבר לעצמו את הפרי שעץ זה מייצר דהיינו טוב ורע.

14. מלכים ב פרק יט פסוק ג

(ג) וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו פֹּה אִמְר חֲזַקְיָהוּ יוֹם צָרָה וְתוֹכְסָה וְנֶאֱצָה הַיּוֹם הַזֶּה כִּי בָאוּ בְּנֵים עַד מִשְׁבֵּר וְכֹחַ אֵין לְלָדָה: רד"ק

ובא הבן עד המשב' והו' הרחם מקו' יציאת הולד כי אז חבליה יותר קשים כשהולד קרוב לצא' ואם אין כח ליוולד' לחזק עצמ' להולד' הולד הנה היא בחוזק חבליה' בלי תקוה למנוחה כן הצרה גדולה עלינו ואין לנו כח לצא' ממנ' אם לא יעזרנו הא-ל:

15. הרב חנניה מלכה

מהות חטאה של חוה היה שהיא חיברה לאדם הראשון שהיה כולו טוב מאוד את הרע על ידי שנתנה לו מעץ הדעת טוב ורע. ולמעשה עיקר הפגם שנעשה על ידה בעולם הוא שמעתה כל דבר בעולם מעורבב מטוב ורע. ולכן יוצא כי גם עונשה צריך להיות שאת הדבר הכי טוב שהיא צריכה לעשות - הבאת חיים חדשים לעולם. יהיה מעורבב ברע - הריון בגמטריא רע- . למעשה כול אישה צריכה לעבור בדרך להבאת הטוב מאוד

האור שאחרי החושך...

1. בראשית (פרשת בראשית) פרק ג פסוק ו

(ו) וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל וְכִי תֵאָוָה הוּא לְעֵינַיִם וַנְּחַמְד הָעֵץ לְהִשְׁכִּיל וַתִּקַּח מִפְּרִיו וַתֹּאכַל וַתֵּתֵן גַּם לְאִישָׁה עִמָּה וַיֹּאכְלוּ: כלי יקר

בכל חטא יש ליצר טוב ויכוח עם היצר הרע כי היצר טוב מבטיחו שכר הרוחני לעולם הבא והיצר הרע משיב עליו וטוען כי טוב לילך אחר התאוות המוחשות לעין הרואה, כי תאוות העולם הזה נראין לעין כל, מלילך אחר חמדות העולם הבא אשר עין לא ראתה, לכך נאמר ותרא האשה ראתה דברי הנחש וישרו בעיניה טענותיו כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים שתאוות העולם הזה נראין עין בעין לאפוקי חמדות העולם הבא עין לא ראתה והרוצה לשקר ירחיק עדי

2. בראשית (פרשת בראשית) פרק ג פסוק טז

(טז) אֶל הָאִשָּׁה אָמַר הַרְבֵּה אֲרָבָה עֵצְבוֹנָה וְהִרְנָה בְּעֵצֵב תִּלְדֵי בָנִים וְאֵל אִישָׁךְ תִּשְׁוֹקֶתָךְ וְהוּא יִמְשַׁל בְּךָ: ס

3. תלמוד בבלי מסכת עירובין דף ק עמוד ב

עצבונך - זה צער גידול בנים, והרנך - זה צער העיבור, בעצב תלדי בנים - כמשמעו. ואל אישך תשווקתך - מלמד שהאשה משתוקקת על בעלה בשעה שיוצא לדרך.

4. ספורנו בראשית (פרשת בראשית) פרק ג פסוק טז

והרונך. הפך מה שהיה קודם החטא, כאמרם בו ביום נבראו, בו ביום שמשו, בו ביום הוציאו תולדות (בראשית רבה כב, ג). וכזאת אמרו שתהיה לעתיד, כאמרם "עתידה אשה שתלד בכל יום" (שבת ל ב), וזה כי אמנם ישראל יהיו לרצון לפני האל יתברך, כמו שהיה אדם הראשון קודם חטאו

5. מסכתות קטנות מסכת אבות דרבי נתן נוסחא א פרק א

בו ביום עלו למטה שנים וירדו ארבעה ר' יהודה בן בתירה אומר בו ביום עלו למטה שנים וירדו שבעה

6. ירמיהו פרק לא פסוק ז

(ז) הִנְנִי מֵבִיא אוֹתָם מֵאֶרֶץ צָפוֹן וְקִבְצֵתִים מֵיַרְכְּתֵי אֶרֶץ בָּם עוֹר וּפֶסֶם הָרָה וְיִלְדֵת יִחְדוּ קֶהֶל גְּדוֹל יְשׁוּבוּ הִנֵּה:

7. תלמוד בבלי מסכת שבת דף ל עמוד ב

כי הא דיתבי רבן גמליאל וקא דריש: עתידה אשה שתלד בכל יום, שנאמר הרה ויולדת יחדיו. ליגלג עליו אותו תלמיד, אמר: אין כל חדש תחת השמש! אמר לו: בא ואראך דוגמתן בעולם הזה, נפק אחוי ליה תרנגולת.

8. מסכתות קטנות מסכת כלה רבתי פרק א הלכה יג

אמר רבא כל מדותיו של הקדוש ברוך הוא מדה כנגד מדה

9. חדושי אגדות [ספרי המהר"ל] מסכת סנהדרין דף צ עמוד א

כל מדותיו של הקדוש ברוך הוא מדה כנגד מדה. דבר זה בארנו במסכת סוטה (ח' ב') ע"ש ויש לך לדעת עוד כי כאשר מדותיו של הקדוש ברוך הוא מדה כנגד מדה, בזה נודע שלא יבא רע מן הש"י רק הטוב, והאדם מצד מדתו שהיה מודד מביא עליו הרע מצד עצמו. כמו מי שהלוה לאחר כאשר משלם מה שהלוה לגמרי לא נקרא שבא זה מן המשלם, רק יאמר שבא מן אותו שהלוה. אבל אם לא היה משלם אותו שהלוה דבר עצמו

סיכום קצר:

אכילה מעץ הדעת טוב ורע גרמה לכך שתמיד הרע יהיה מחובר לטוב. המשמעות היא שלפני טוב גדול יש חושך, כשם שהרגע החשוך ביותר ביום הוא הרגע הסמוך לאור הראשון. האשה יולדת בצער כי הופעת חיים היא טוב גדול, משום כך המקום עליו יושב היולדת נקרא משבר. עם ישראל חווה חושך גדול, אך אל לנו לשקוע בחושך אלא לדעת שלפנינו עומד להפציע אור גדול שיביא אתנו בשורה גדולה.

שבת שלום ובשורות טובות

16. במדבר רבה (וילנא) (פרשת בהעלותך) פרשה טו סימן יב
 זה שאמר הכתוב (תהלים יא) ה' צדיק יבחן ורשע ואוהב חמס שנהא נפשו ה' צדיק יבחן אין הקדוש ברוך הוא מעלה את האדם לשררה עד שבוחן ובודק אותו תחלה וכיון שהוא עומד בנסיונו הוא מעלה אותו לשררה וכן את מוצא באברהם אבינו נסהו הקדוש ברוך הוא עשר נסיונות ועמד בהן ואח"כ ברכו שנאמר (בראשית כד) וה' ברך את אברהם בכל, וכן יצחק נסהו בימי אבימלך ועמד בנסיונו ואח"כ ברכו שנא' (שם /בראשית/ כו) ויזרע יצחק בארץ ההיא ויברכהו ה' וכן יעקב אבינו נסהו בכל אותן הצרות בעשו ברחל בדינה ביוסף והאיך יצא מבית אביו (שם /בראשית/ לב) כי במקלי עברתי את הירדן וברכתי (שם /בראשית/ לה) וירא אלהים אל יעקב עוד בבואו מפדן ארם ויברך אותו, וכן יוסף באשת פוטיפרע והיה חבוש י"ב שנים ואח"כ יצא ונעשה מלך על שעמד בנסיונותיו הוי אומר ה' צדיק יבחן

17. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף צח עמוד א
 אמר רבי יוחנן: אם ראית דור שצרות רבות באות עליו כנהר - חכה לו, שנאמר כי יבא כנהר צר (ורוח) [רוח] ה' נססה בו, וסמך ליה ובא לציון גואל.

18. הרב זלמן מלמד
 כך אדם צריך להסתכל על כל קושי שהוא פוגש. לא רק על קושי כללי ולא רק במבט על האבות, אלא כל הזמן ריבוננו של עולם מלווה כל אחד ואחד, וחלק מההתקדמויות הן על ידי הניסיונות. אם אדם יידע שכל מה שקורה לו מכון כדי שהוא יתעלה לעוד מדרגה המבט שלו יהיה שונה, יהיו לו כוחות להתמודד עם הכול. אבל ניסיון זה שאדם לא יודע להסתכל ולא מבין שזה ניסיון, והוא צריך להמציא מתוכו כוחות גדולים, ובכלל לא מובן לו למה הקושי בא - ובכל זאת הוא מאמין. תיקון חטא האדם

19. בראשית (פרשת בראשית) פרק ג פסוק יז - יט
 (יז) וְלֹאֲדָם אָמַר כִּי שְׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתֶּךָ וְתֹאכַל מִן הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ אַרְוֶה הָאָדָמָה בְּעֵבוֹרְךָ בְּעֵצְבוֹן תֹּאכְלֶנָּה כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: (יח) וְקוֹץ וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָךְ וְאָכַלְתָּ אֶת עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה: (יט) בְּזַעַת אֶפְיֶךָ תֹאכַל לֶחֶם עַד שׁוֹבְךָ אֶל הָאָדָמָה כִּי מִמְּנָה לִקְחַתָּ כִּי עָפָר אֶתָּה וְאֶל עָפָר תָּשׁוּב:

20. בראשית (פרשת בראשית) פרק ב פסוק כג
 (כג) וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הַפֶּעַם עָצָם מִעֲצָמִי וּבִשָּׁר מִבְּשָׂרִי לְזֹאת: יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לִקְחָהּ זֹאת:

21. מדרש תנחומא (ורשא) פרשת בראשית סימן יא
 ומהו ממעשינו ומעצבון ידינו קודם שנולד נח לא כשהיו זורעין היו קוצרין אלא היו זורעין חטים וקוצרים קוצים ודרדרים כיון שנולד נח חזר העולם לישובו. קצרו מה שזרעו זורעין חטין וקוצרין חטים, שעורים וקוצרין שעורים, ולא עוד אלא עד שלא נולד נח עושין מלאכה בידיהם לכך כתיב ומעצבון ידינו. נולד נח התקין להם מחרשות ומגלות וקרדומות וכל כלי מלאכה.

